

Kupujte VOJNE BONDE!
Najstarejši slovenski dnevnik v Ohio
Oglasi v tem listu so uspešni

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

Kupujte VOJNE BONDE!
The Oldest Slovene Daily in Ohio
Best Advertising Medium

VOL. XXVII.—LETO XXVII. CLEVELAND, OHIO, FRIDAY (PETEK) AUGUST 11, 1944 STEVILKA (NUMBER) 186

Amerikanci bombardirajo Filipine in Japonsko

VELIKA BORBA ZA PARIZ SE JE ZAČELA

To priznavajo naciji, medtem ko je ameriška kolona udarila proti Orleansu

NEKJE V FRANCIJI, petek, 11. avgusta. — General Bradley, čigar tri oklopne kolone prodirajo proti Parizu in se nahajajo v bližini mesta Chartres, ki leži 50 milj od francoske prestolnice, je nenadoma poslal močeno silo v južni smeri proti mestu Orleansu.

Kot izgleda, se je gen. Bradley zavzel, da se približa Parizu hkratu od vzhodne in južne strani in nacije v francoski prestolnici obkroži.

„Bitka za Pariz se je začela,” je izjavil danes nemški radio, medtem ko ameriške kolone nadaljujejo s svojim brzim prodorom proti prestolici.

Istčasno se poroča s fronte, da se druga ameriška sila, ki prodira proti jugu, nahaja samo 30 milj od Orleansa, medtem ko Amerikanci napadajo Chateaudum, 70 milj vzhodno od Pariza.

Nemci vrgli 16 divizij proti Rusom

MOSKVA, 10. avgusta. — Rdeča vojska je danes naznanila, da so Nemci poslali 16 nadaljnjih divizij, kar znaša od 160 do 240 tisoč mož, na vzhodno fronto, v brezupnem napadu, da bi ustavili valjar sovjetskih sil in preprečili invazijo Nemčije.

Zadnje vesti s fronte javljajo, da se velike klesče Rdeče vojske čedalje trdneje oklepajo nemških sil na meji Vzhodne Prusije.

Berlin poroča, da se na meji Vzhodne Prusije vrši "borba velikega obsega", in da se pri tožuje, da ruska moč silno nadkriljuje nemške čete.

Kratke vesti

17 POTNIKOV UTONILO V LETALSKI NESRECI
MIAMI, Fla., 10. avgusta. — Pred par dnevi je v Nipe Bay na Kubi ob dvigu treščilo v morje veliko transportno letalo, pri čemur sta bila dva potnika ubita, 15 pa jih je utonilo.

NOVO GIGANTIČNO LETALO V PRODUKCIJI
SAN DIEGO, 10. avgusta. — Cenzorski urad je dovolil objavo poročila, da se pri Consolidated-Vultee Aircraft Co. izdeluje novo gigantično letalo B-32, ki bo drug superbombnika B-29. Vse podrobnosti glede novega letala so strogo tajne.

NEZASLIŠNO VISOKO CENE SADJU V LONDONU
LONDON, 10. avgusta. — Ako Amerikanci mislijo, da vedo, kaj je draginja, bi morali priti v London. Cena za en "pine-apple" znaša od \$16 do \$31. Vodne buče (watermelons) se prodajajo po \$7, grozdje po \$5 za funt, breskve pa med 80c in \$1.50 za vsako.

VOJNI BOND ANTI-FAŠISTIČNEGA SVETA NARODNEGA OSVOBOJENJA JUGOSLAVIJE

Slika predstavlja bond posojila, katerega je pred nekaj meseci razpisal Anti-fašistični svet narodnega osvobođenja Jugoslavije. Koliko zaupanja ima prebivalstvo Jugoslavije v vodstvo AVNOJ-a, nudi najboljši dokaz dejstvo, da je bilo predplačanih več bondov kot pa je znašalo razpisano posojilo, kakor tudi dejstvo, da se je v mnogih okupiranih mestih, zlasti v Zagrebu in Belgradu, mnogo bondov prodalo nad kvotiranimi cenami.

Roosevelt na Havajih na posvetovanju s poveljniki

Predsednik obiskal vojake in govoril z ranjenci; je trdno prepričan v zmago nad Japonci

HONOLULU, 29. julija. — (To poročilo, ki je bilo napisano pred 12 dnevi, je bilo zadržano iz varnostnih razlogov.) — Predsednik Roosevelt je danes dovršil svojo prvo inšpekcijo vojne proti Japonci na licu mesta. Obdržaval je dolga posvetovanja s svojima najvišjima poveljniki v pacifičnem vojnem gledališču, generalom Douglasom MacArthurjem in admiralom Chesterjem Nimitzom.

Prebil 3 dni na Havajih
Po zaključku svojih posvetovanj je predsednik izjavil, da ni nobenega dvoma, da bodo nove zavezniške ofenzive v Pacifiku zdobile Japonsko in jo prisilile k brezpogojni podaji.

Govoril z ranjenci
Poleg razgovorov z vodilnimi poveljniki borbe na kopnem, na morju in v zraku, je predsednik obiskal tudi vojake v bolnišnicah in govoril z ranjenci, ki so bili baš prinešeni z letali z otoka Saipana.

Prepričan v zmago
Na podlagi tega, kar je videl in slišal, je predsednik zapustil

Havaje s trdno vero v zmago nad Japonci in je sam priznal, da je zadržan nad velikanskimi deli, ki so jih izvedle ameriške bojne sile izza one usodne nedelje v decembru 1941, ko so Japonci vprizorili zavratni napad na Pearl Harbor.

Naši fantje-vojaki
Na dopustu se nahaja do ponedeljka Bernard B. Oblak, T. E. 61 St., se je nahajal prekomorja 26 mesecev in odkar se je prostovoljno prijavil v armada, ni imel dopusta do sedaj, ko je prišel domov, kjer ostane do 1. septembra. Dovršil je 50 zračnih misij nad evropskim sovražnim ozemljem.

V nedeljo, ob 12:15 uri popoldne se bo v cerkvi sv. Vida

Nekatere spremembe racijskih pointov od nedelje dalje

Ko bodo v ponedeljek šle gospodinje k svojemu mesarju ali groceristu, bodo odkrile, da so bile preko nedelje napravljene nekatere spremembe pri racijskih pointih za živež.

Kakor je včeraj naznanil urad OPA, se bo od nedelje dalje prodajalo jagnjetina srednje kakovosti brez pointov, skupno z govejimi "steaki" in "roašti" enake kvalitete, medtem ko se bo zopet uvedlo pointe ne samo za "pork loin" in šunke, temveč tudi za konzervirane ribe.

OPA je tudi zvišal pointe za vsakovrstni sir od dveh do štirih pointov pri funtu, in zvišali so se tudi pointi za farmersko ali procesirano surovo maslo, v skladu z zvišanjem na 16 pointov za funt, ki je bilo odrejeno za mlekarstvo surovo maslo 23. julija.

Kakor je pojasnil urad OPA bo nova odredba, tikajoča se živil, za katere se zahteva rdeče pointe, veljavna do 2. septembra, potem pa bodo zaloge najbrže dovolj velike, da se bo zopet moglo uvesti olajšave.

Na racijski listi ostanejo še nadalje najboljši steaki in jagnjetina, medtem ko bo meso teh vrst ampak nižje kakovosti, še nadalje na razpolago brez pointov, kakor je bilo odrejeno 4. maja.

Vesti z bojišč

Umri -- ranjeni -- ujeti

V Franciji je bil ubit 3. julija Pfc. Nickolas Plavac Jr., star 22 let, sin Mr. in Mrs. Nickolas Plavac iz 1415 E. 39 St., ki je odšel k vojakom v oktobru 1942 in bil poslan preko morja preteklega marca.

Pfc. Plavac je potoval v East Tech High School in pred odhodom k vojakom je delal pri Ohio Crankshaft Co. Poleg staršev zapušča pet bratov, eden katerih se nahaja pri vojakih, in dve sestri. V četrtek ob 8. uri zjutraj se bo vršila zanj zadušnica v hrvaški farni cerkvi sv. Pavla na E. 40 St.

Mr. in Mrs. Frank Smerdel, 1384 E. 53 St., sta prejela poročilo od vojnega departamenta, da je bil njun sin Anthony v Franciji dvakrat ranjen, in sicer prvič 23. junija, in zopet pozneje v juliju. Sedaj se nahaja v bolnišnici neke v Angliji.

Pvt. Smrdel je 29 let star in je bil graduant East Tech šole. Pred odhodom k vojakom je delal pri Warner & Swasey Co.

Mr. in Mrs. Frank Dolsak, 445 E. 200 St., sta dobila od vojnega departamenta obvestilo, da je bil njun sin Sgt. Edward J. Dolsak lahko ranjen v bitki 20. julija v Franciji.

Sgt. Dolsak je bival v Niles,

FILIPINSKA BAZA PO DVEH LETIH V OBMOČJU NAŠIH SIL, NAPADENA TRI NOČI ZAPOREDOMA

Danes zgodaj zjutraj je poročal vojni urad v Washingtonu, da so Amerikanci prvič po preteku 27 mesecev zopet v območju Filipinskih otokov, in da so ameriški bombniki tri noči zaporedoma bombardirali japonske aerodrome v Davao na Mondanao otoku.

Par ur preje pa je vojni urad naznanil, da so ameriški superbombniki bombardirali industrijsko središče Nakasaki na Japonskem in velike oljne rafinerije na Sumatri.

Zadnji napadi na japonske zrakoplovne baze na Filipinskih otokih so bili vprizorjeni v torek ponoči in v sredo zjutraj. Rezultat bombardiranja ni bil objavljen.

Napadene tarče se nahajajo 3,500 narazen

Superbombniki 20. ameriške komande so istočasno udarili življenski ustroj japonske vojne mašine na tarčah, ki so nič manj kot 3,500 narazen — na sovražnikovih domačih tleh v Nakasakiju in v Palembangu na Sumatri.

Tarče te strategične misije silnega obsega so med najvažnejšimi, kar se jih nahaja na sovražnikovem ozemlju.

Največja rafinerija v Orientu

Pladje oljna rafinerija v Palembangu je največja naprava te vrste v vsem Orientu. Domneva se, da je bil njen obrat pod japonsko upravo skoro stopro-

centen, oziroma tolikšen kot pred vojno, in da se je tam vedno produciralo 18,000,000 sodov olja na leto.

Ta rafinerija je važen gasolinski vir za japonsko zračno silo.

Ladjedelniški center na Japonskem udarjen

Nagasaki, ki je bil tarča tretje ameriške bombne misije na Japonskem, je vojaška luka in ladjedelniški center velike važnosti za sovražnikovo vojno mašino.

V omenjenem mestu se nahajajo tudi tovarne, kjer se producira različni stroji, jeklo in aeroplanski motorji in kosi.

Nahaja se na zapadni strani otoka Kjušu v industrijskem okrožju, kjer so superbombniki poprej vprizorili napade na središče japonske jeklene industrije v Yawati in mornariško bazo Sasebo.

MATI UBITA OD VLAKA, KO JE ISKALA DEČKA KI JE ZBEŽAL Z DOMA, KER JE BIL PRVIČ TEPEL

Robert Balogh, star 14 let, čigar starši živijo na 7621 Caldwell Ave., je zaposlen na Highland Park golf igrišču kot "caddy." Pred par dnevi je šel in z delom svojega zaslužka kupil kos vzorčnega letala, ki ga sestavlja doma, ne da bi o tem prej povedal materi, 45-letni Evi Balogh, ki ga je vsled tega prvič v njegovem življenju natepla. To je dečka tako potrla, da je zbežal z doma.

Ko dečka pozno zvečer še ni bilo domov, je mater začelo skrbeti, da se mu je morda pripetila kaka nesreča. Začela ga je iskati po okolici. Pridružil se ji je tudi mož, s katerim sta hodila od ulice do ulice in spraševala ljudi, če so videli fantiča. Nekdo je rekel, da ga je videl v bližini proge rapid transit železnice, nakar sta se oče in mati podala na označeni prostor.

Ko sta zakonca korakala po progi, mati v svoji zbežanosti ni opazila vlaka, ki je pridrvel za njenim hrbtom pri E. 75 St. Mož je bil samo korak za njo in je pravočasno odskočil, dočim je mater vlak zadel in jo vrgel ob progo. Ko so jo prepeljali v bolnico, so zdravniki ugotovili, da ima prebito lobanjo. Dve uri pozneje je umrla.

Včeraj se je deček vrnil domov, in zvedel, kako je mati našla smrt, ko ga je iskala. Fantič je plakajoč povedal, da je noč prebil pri svojem stricu, ki biva v bližnjem Solonu.

IZ BOLNISNICE

Mrs. Ana Škufca, 1382 Russell Rd., se je vrnila iz bolnišnice ter se zahvaljuje vsem za obiske in darila. Sedaj je pri sestrski Mrs. Julailio, 832 E. 209 St., kjer jo prijateljice lahko obiščejo.

Ohio, zadnjih par let, kjer živi njegova žena in dva otroka.

Tako sta dobila Mr. in Mrs. Dolsak žalostno vest za 38. letnico poroke, katero bosta obhajala v nedeljo.

Njegov vojaški naslov je: Sgt. Edward J. Dolsak, 35310-996, 79th Cav. Recon. Tr., A. P. O. 79, c/o Postmaster New York, N. Y.

Za olepšanje mesta

Zupan Frank J. Lausche je naznanil, da se bo letos potrošilo \$50,000, s katero vsoto se bo preskrbelo nego za zanemarjena drevesa v mestu, obenem pa posadilo mnogo novih dreves. Zupan smatra, da so drevesa kras mesta in da bo Cleveland, ki je radi svojih košatih dreves ob ulicah slovel kot "forest City" ali "gozdno mesto", zopet postal vreden svojega imena.

SEJA "YADRAN" POST

Clane "Yadran" podružnice od Jugoslovanske legije se vabi na sejo, ki se vrši nocoj, ob 8. uri v prostorih na 5372 St. Clair Ave., v zvezi s proslavo v Kulturnem vrtu v nedeljo.

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE - HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Sundays and Holidays
SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROČNINI)

By Carrier in Cleveland, Canada and by Mail Out of Town:
(Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):

For One Year - (Za celo leto)	\$6.50
For Half Year - (Za pol leta)	3.50
For 3 Months - (Za 3 mesece)	2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiku):

For One Year - (Za celo leto)	\$7.50
For Half Year - (Za pol leta)	4.00
For 3 Months - (Za 3 mesece)	2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):

For One Year - (Za celo leto)	\$8.00
For Half Year - (Za pol leta)	4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

GOSPODARSKA BILANCA 25-LETNE ITALIJANSKE VLADAVINE V JULIJSKI KRAJINI

(Po "Bazovici")

I.

Primorsko zadrugništvo

Ko je 1918 leta zasedla Italija Primorsko do Snežnika in Triglava, je našla pri jugoslovanskem delu prebivalstva, ki je šlo nad šest sto tisoč pripadnikov, tako močno razvito gospodarsko organizacijo, da bi bila delala čast vsakemu velikemu kulturnemu narodu. Hrbtenico te organizacije je tvorilo nad 300 gospodarskih in denarnih zadrug, med katerimi je bilo nad 150 posojilnic in hranilnic, dosti pridobitnih in konsumnih zadrug, mlekar, vinarskih in obrtniških zadrug. Tako da skoro ni bilo, od Trbiža pa do Pule, jugoslovanskega kmeta, delavca, obrtnika, trgovca in industrijca, ki ne bi bil združeno organiziran v eni ali drugi zadrugi. Te zadruge so štejele nad 80.000 članov. Najmočnejši zadrugni denarni zavod je bila Tržaška posojilnica in hranilnica, osnovana 1889. Vse te zadruge so bile med seboj povezane in organizirane v dveh zadrugnih zvezah, v "Zadrugni zvezi" v Gorici in v "Zadrugni zvezi" v Trstu, ki sta delovali po vsem Primorskem, Goriški, Istri in Reški pokrajini. In ravno zadrugništvo gre zaslug za hiter gospodarski dvig in napredek ter za socialno osamosvojitve malega človeka na Primorskem, ki je bil do socialne in politične revolucije 1848 gospodarsko in socialno še napol zaslužjen.

Primorsko denarništvo

Poleg zadrug imeli so Jugoslovani času primerne in gospodarskemu razvoju potrebne druge gospodarske institucije, pupilarno varne hranilnice, hipotekarne zavode in banke. V Trstu, ki je bil postal gospodarsko središče ne le za Primorsko, ampak tudi za Dalmacijo, odkar so se bile pričele v njem osredotočevati jugoslovanske paroplovne družbe, smo imeli več bančnih zavodov, ki so služili našim trgovcem, industrijcem in brodolastnikom za financiranje trgovinsko-pomoškega prometa. Bile so to Jadranska banka, podružnice Ljubljanske kreditne banke, Živnostenska banka, ki so pospeševale predvsem jugoslovanske gospodarske interese. Večje pridobitne in izmenjavalne zadruge kakor tudi veletrgovine (Truden, Pipan, Mahne), so posredovale trgovinsko izmenjo med domačin tržiščem in inozemstvom, zlasti Balkanom in Bližnjim vzhodom.

V kratkem razdobju dveh pokolenj 1848-1918 so pokazali primorski Jugoslovani svoje izredne tvorne gospodarske zmožnosti in vrednote, ki so se odražale tudi v varčnosti, treznosti in solidnosti. Koncem 1918 smo imeli naloženih pri svojih zadrugnih hranilnicah, pri pupilarnih varnih hranilnicah, pri bankah in pri poštini hranilnici nad 220 milijonov kron. Razen tega je bilo pri denarnih zavodih onstran Snežnika najmanj 30 milijonov kron primorskih vlog. Doma pa so držali ljudje zaradi opreznosti pred nepredvidenimi dogodki okoli 150 milijonov kron. Bilo je tedaj okroglo 400 milijonov kron prihrankov, dolgovi pa ni bilo, ker so bili med vojno skoro vsi kmečki dolgovni plačani in poravnani.

Tako gospodarsko stanje je našla Italija v Julijski Krajini. Z njenim prihodom je pričela za naše gospodarstvo trajeva pot, ki je vodila sunkoma navzdol.

Uradna zamenjava kron v lire aprila meseca 1919 je začela prvi udarec gospodarski stavbi našega življa. Od zamenjave so bile izključene predvsem vse naložbe onstran jugoslovansko-italijanske meje, ker je bil njih uvoz na Primorsko najstrožje prepovedan. Ali tudi od doma držanih 250 milijonov so ljudje zamenjali komaj 150 milijonov kron ter je ostalo nezamenjenih okoli 100 milijonov. Temu je bil vzrok prenikajo, morda namenoma določeni menjalni uradni ključ od 40.- lir za 100.- kron, ki ni odgovarjal niti kupni moči lire aprila 1919 v

primeri z avstrijsko krono niti razmerju teh dveh denarnih enot na borzi v Zürichu ob času zasedbe Primorske s strani Italije. Menjalni ključ je bil zvišan na 60.- lir za 100.- kron šele naknadno novembra 1919. Deloma je zakrivila premajhen odziv podeželskega prebivalstva tudi mrzlična naglica, s katero je bila zamenjava izvedena, ko ni utegnil del ljudi iz oddaljenih vasi ne samo doumeti gospodarskega pomena zamenjave, ampak niti priti na vrsto na menjalnem uradu, da bi zamenjal pravočasno svoj denar. Tako so italijanski uradniki odslavljali našega kmeta, češ, da bo že še mogel denar zamenjati pri naknadni zamenjavi. Te obljubljene naknadne zamenjave pa še do danes ni bilo!

Ostalo je na ta način od zamenjave izključenih nič manj kot 130 milijonov. Za ta znesek — enak 78 milijonom lir, je bilo oškodovano naše prebivalstvo pri denarni zamenjavi. To je bil prvi udarec, ki mu ga je zadela nova domovina — Italija.

Četudi je Italija prevzela vse avstrijsko premoženje v novih pokrajinah, vstevši velike gozdne komplekse in rudnik živega srebra v Idriji, ni hotela prevzeti in zamenjati niti onih avstrijskih državnih papirjev, ki jih je imelo prebivalstvo novih dežel. Primorci smo bili z grožnjami in zapori prisiljeni podpisovati avstrijska vojna posojila in teh je bilo pri nas ob koncu vojne okoli 30 milijonov kron. Italija je te avstrijske obligacije sicer podpisala, ali zamenjala odnosno plačala jih ni. Ni priznala in poravnala niti avstro-ogrskih državnih obvez in obilicij nasproti primorskemu prebivalstvu za avstrijski vojski izročeno blago (rekvizicije). Od avstrijske vojske izdane vojne nakaznice v rokah naših ljudi in naših zavodov so znašale najmanj 50 milijonov kron, to je 30 milijonov lir. Avstrija in Ogrska sta se bili obvezali v St. Germainski in Trianonski pogodbi, da bosta poravnali te dolgove; ali na haški konferenci 1919 leta se je Italija velikodušno odpovedala tem terjatvam svojih državljanih v korist avstrijskih in ogrskih davkoplačevalcev, ne da bi bila za to pozneje kakorkoli odškodovala svoje nove podanike.

Dvoje pism iz stare domovine

(Iz urada Združenega odbora
južnoslovanskih Amerikancev,
New York.)

Na položaju 2. aprila, 1944

PRVO PISMO,

prejeto 25. maja 1944

Draga mama, papa, Staša,
Aljoša!

Prvič Vam lahko pišem, odkar sem prišel na svobodo. In prvič tudi lahko rečem, da sem na svobodi. Takrat, ko so me izpustili, takrat sem prišel iz zapore pod teror fašističnih oblasti, iz dežja pod okap. Vendar je bil moj položaj toliko boljši, ker sem imel svobodo gibanja in sem lahko šel tja, kjer moram življenje ni tako udobno, vendar je življenje, ki je vredno človeka.

Pisal vam bom nekoliko o tem, kako sem preživel zadnja tri leta, odkar se nisimo videli. Par tednov potem, ko ste odšli, je izbruhnila vojna. Sprožil se je plaz, ki nas je potegnil za seboj. Mišljenje, da bomo ostali nevturalni v tej veliki borbi narodov, se je razblinilo v nič. In vendar, čeprav smo se nejasno zavedali, da se začnejo težki časi, so bili morda tisti dnevi najlepši dnevi, ki sem jih do tedaj preživel.

V nedeljo večer zvem, da se snuje akademska legija prostovoljcev. Z nahrbtnikom na rami jo odinemo v kasarno, odkoder nas pošljejo v Novo mesto. Polni navdušenja korakamo po Novem mestu in naše geslo je isto kakor geslo beograjske mladine: Bolje rat nego pakt.

Vendar nihče še ne sluti, kar mora priti. Smo v Zagrebu, kasarna je polna slovenskih prostovoljcev. Ob štirih popoldnih je zbor na dvorišču. Mislimo, da odmrzimo pod vodstvom naših oficirjev naprej v Bosno. Novice so drugačne. Nemci so vdrla na Hrvaško, prednje edinice se nahajajo v Zagrebu. Vsak mora po svojo premo in nazaj na dvorišče. Ustajajo oficir nam govori o "zapeljivosti" in nas napodi ven, vsak naj gre domov,

kakor more. In ko gremo ven, nas nekaj stiska pri srcu, v marsikaterem očesu so solze. Vemo, da se je nekaj zrušilo, da bo treba težke borbe, preden bo mogoče nekaj novega nazaj zgraditi. "Staro se je zrušilo, kot se je moralo zrušiti."

Ves poln različnih misli grem ven in jo mahnem proti mestu. Za menoj jo mahata dva ustaša: "Pazi prostovoljca," pravi eden. Začne se zasledovanje po mestu. Dobro vem, kaj pomeni, če jim pridem v roke. Planem v prvo hišo in po stopnicah navzgor, še preden ona dva zavijeta izza vogla. Pozvonim, vrata se odpro, jaz planem notri in se naslonim na vrata. Začuden me gleda gospodična, ki mi je prišla odpret. Vpraša me, kaj želim.

"Govoriti z gospodarjem."

Imel sem večjo srečo nego pamet. Gospodar je bil tudi ves preplašen, ker je bil Zid. Pokazal sem mu svoje papirje, potem mi je zelo postregel in mi šel v vsakem pogledu na roke. Pustil sem pri njem opremo, naker sem jo mahnil k našemu prijatelju inženirju, kjer so bili duhovi tudi zelo razburjeni, ne sicer zaradi rasihih zadev, temveč zaradi tega, ker je gospa Srbkinja, kar "pravovernim" Hrvatom tudi ne gre preveč v račun.

Drugi dan sem jo mahnil proti Ljubljani. Po Zagrebu so se širile različne novice o pokolih prostovoljcev. Vendar smo mi vkljub vsemu prišli do Brežic, čeprav smo za pot, ki je dolga okoli 40 km, naredili 75 km. Bil je prav lep marš. Potem smo bili zopet srečno v Ljubljani. Poletje smo še nekoliko preživeli, vendar je življenje potekalo v neprestani napetosti. Vedno nove novice, vedno resnejše. Požiganje vasi, izseljevanje. Mera je bila kmalu polna. Pojavili so se prvi partizani. Tudi jaz sem imel odrediti na jesen. Vendar je "vis major" preprečila načrt. Hišna preiskava, pri kateri so našli nekaj propagandne

ga materijala, mi je ustavila za dve leti življenje.

Sedaj se začneja drugi del pripovedovanja, nanašajoč se na mojo zaporniško dobo. Zdelo se mi je te dni, ko sem premišljeval svoje zaporniško življenje, da sem umrl za dve leti. Zgubil sem ti dve leti to, kar sem imel najrajši, svobodo gibanja.

Prvih 14 dni je bilo za res grozno. Zunaj je bilo krasno zimsko vreme. Približno 10 stopinj pod ničlo, meter snega in krasno solnce. Če smo šli na sprehod, smo videli skozi okno na hodniku Kamniške planine, ožarjene od solnca. Pili smo tisto lepoto, kot Sven Hedin (si-cer naj vrag vzame vse Hitlerjance) vodo v puščavi.

Po štirinajstih dneh pa se človek le nekoliko privadi in se zviži v novo življenje. Vmes sem pozabil omeniti zasliševanje, ki je trajalo od 7 zvečer do 5. ure zjutraj, s spremljevanjem bunk. Rezultata pa ni bilo nobenega. Zadnje mesece, ko sem bil v pisarni zapore, se mi je malo bolje godilo. Imel sem več obiskov. Nuša in Tanja sta za mene res materinsko skrbeli. Vendar dolgo nisem ostal v pisarni. Takoj po obsodbi smo bili določeni za transport. Saj veste, kakšni so italijanski transporti. Roke uklenjene do skrajnosti, pet mož na eni verigi, surovo spremstvo. Pa smo vseeno prišli do Kopra. Zgrozili smo se, ko smo prišli v jetnišnice. Bledi obrazi, meterski zidovi.

Zdelo se nam je, da je ljubljanska jetnišnica hotel v primeri s to. Red v italijanskih jetnišnicah je popolnoma drugačen, kot je v naših. Predvsem se je samo enkrat na dan. Je pa tudi nakup vsak dan. Nekateri nimajo denarja in zvečer je treba stisniti pas. Na dvorišču mi pravi tovariš Feodor, ali imamo v naši sobi kolektiv. Tedaj sem se medlo spomnil, da nam je Boris Zihel pripovedoval o kolektivih v Mitrovici. Tedaj sem se šele pravzaprav zavedel, da ima človek tudi v zaporu svoje delo.

Čez dan sem večinoma čital italijanske knjige. Zjutraj smo imeli eno uro telovadbe, popolnoma smo imeli kakšno igro, navadno slepo miš, zvečer pa, ko se je delal mrak in so zadnji žarki solnca prodirali skozi stransko okno nad vrati, je počasni vse obmolnilo. Vzel sem v roke časopis in začel prevajati poročila. In komentar se je vedno zaključil z vprašanjem, ali bo letos konec vojne. Mislim, da so se kmalu naučili presojati položaj, ne samo po trenutni politični situaciji, temveč vedeti kakaj se pravzaprav bi ta vojna, ločiti samo taktične od strateških uspehov, imeti vero v zmago pravične stvari.

Pa tudi Kopra je bilo enkrat konec. Začel se je transport v Viterbo. Iskali smo to mesto na zemljevidu in ga našli 70 km severno od Rima.

Transport ne gre naravnost, temveč od zapore do zapore. V vsakem mestu te vržejo v transportno sobo, najslabšo sobo v zaporu. Uši, stenice, vsa mogoča golazen.

Benetke, Bologna, Firenze, Rim, Viterbo — to so bile postaje. Viterbo ni bila pravzaprav tako slaba jetnišnica, posebnost dokler je bil stari komandant, ki je bil pravcati anglofil in mi je vedno pravil novice z londonskega radija. Tudi discipline ni bilo v zaporu nobene in smo lahko delali, kar smo hoteli. Jaz sem dobil noter angleške učbenike in knjige, pa tudi juridične knjige in Wellevo zgodovino iz Ljubljane. Vendar vam bom enkrat pose-

bej kaj več pisal o Viterbi, saj sem bil tam več kot eno leto.

Tudi, o Trstu morda drugič več.

25. marca sem imel tudi v Trstu vsega dovolj, tudi lenarjenja. Preskrbel sem si nahrbtnik, gozdarje in različne malenkosti.

Ko sem dal nahrbtnik na rame in so zaropotali gozdarji po kraškem kamenju, tedaj se mi je nekako zazdelo, da sem prelomil s starim ter da se je začelo novo življenje. Nič več ni nemških uniform. Povsod zastavni tovarši v uniformah z rdečo zvezdo na titovki (partizanska čepica). Povsod krepki in vedri obrazi, polni vere v zmago. In tedaj mi ni bilo niti za hipec žal, da nisem nikoli resno mislil na možnost, ki sem jo imel, potem, ko sem prišel iz zapore, da bi odšel k stricu v Švico. Kakšna sprememba, zdi se mi, da sem vstopil v nov svet. Za zvečer je najavljen miting. Četa ima svojo prisego. Dvorana je okrašena z napisy z našimi zastavami. Program je pester. Nastopajo tudi naša dekleta, ki so vsa enako oblečena, rdeča krila, 10 cm širok moder, pas in belo bluzo. Za mene je bilo to doživetje. Sredi Evrope, terorizirane od nemških okupatorjev, si je majhen narod priboril toliko svobode, da more zborovati pod zaščito svojih brigad, svobodno in peti naše pesmi, da done iz gore v goro SS-ovcem navkljub.

Prostor stiska. Še par novic, ki jih najbrž že veste. Tovariš Zwitter je direktor znanstvenega instituta na svobodnem ozemlju. Marta Pavlinova se je ločila od svojega moža, ker se je v taborišču škandalozno obnašal in bo imel proces na glavi, čim pride svoboda. Vogel-nik je menda pri brigadah, ki bodo poslale Titu iz južne Italije.

Zaenkrat bom nehal. Če do-bite to pismo, bom pa drugič še kaj pisal. Zelo mnogo sem mislil na vas. Na mam, papana, na Stašo in "ta malga." Samo bojim se, da se Staša ne bi bila ta čas zagledala v kakšnega stasitega Amerikanca in da je "ta mali" večji od mene.

Tebe, papa, sem poslušal na radiju pred par tedni v Trstu. Več nas je bilo skupaj, pa sem komaj zadrževal ginjenje. Vesel sem bil pa tako, da sem dal takoj za en liter po satri kranski navadi. Mnogokrat sem mislil na tebe, mama. Tudi zadnjič, ko sem hodil po Krasu, pa je pihala burja kot nikoli, jaz pa sem imel lepi sweater, ki si mi ga bila spletla in sem se ji smejal v brk.

Polno je trpljenja in lepote to novo življenje. Ni mi žal, da sem ga izbral in mislim, da vam tudi ne. Če morete, mi pišite na naslov po isti poti kot sem pisal jaz.

Poljube vsem skupaj in partizanske pozdrave od Vašega Boruta.

Pišite preko Glavnega stana Narodne osvobodilne vojske Slovenije na IX. Korpus, odkoder pošljejo pismo meni. B.

P. S. — Te dni sem bil skupaj s tovarišem Jožo Wilfanom. Z veseljem je poslušal tvoje zadnje radijske oddaje in te v tem smislu priskočno pozdravlja.

(Dalje prihodnjič)

ON GUARD...

AGAINST INFLATION!

We're determined to keep prices down. Our Ceiling Prices are shown where you can easily see them.

ŠKRAT

Jakata pri Ameriški Domovini skrbi, kaj dela maršal Tito v Rimu in zakaj si je ogledal notranjost baziliske svetega Petra. Skrbi ga, če se je šel tja spovedat svojih grehov. Daje ga skrbi, kdo vodi 300.000 milijonov broječo Ljudsko osvobodilno armado v Jugoslavijo, ko Tita ni doma.

Ta Jakata skrbi je vse pohvalno vredna, ako ne izhaja iz zavesti, da je njemu samemu generalna spoved zelo potrebna, da se očisti garij laži in prostaskih zavijanj. Slovaški kvizling in Hitlerjev prijatelj monsignor Tita bi mu morda dal odvezo. Izključeno pa tudi ni, da so mu to veliko skrb za maršala Tita vdal-nili pasji dnevi.

Da ga v njegovi sveti gorečnosti pasjih dni nekoliko potolažim, naj ga opozorim na rano poročila v časopisih, iz katerih je razvidno, da naši ameriškanski vojak, oficirji in redovi, radi od zunaj in od znotraj ogledujejo znamenite stavbe, kršćanske katedrale, muslimanske mešete, egiptovske piramide, židovske sinagoge, budistične pagode itd. Ako pridejo v Salt Lake City, si radi ogledajo tudi mormonski tabernakel. In kljub temu ne postanejo izpreobrnjeni v muslimane, žide, budiste, mormone itd. Povedano nam je bilo, da je predsednik Roosevelt več dni stanovanil in prenočeval v sovjetskem poslanstvu v Teheranu, pa zaradi tega ni postal komunist.

Druga Jakata skrbi, kdo v odsotnosti maršala Tita vodi jugoslovanske partizane, naj mu tudi ne kratila spanja. Maršal ima najbrž pod seboj še nekaj podpoveljnikov. Saj tudi predsednik Roosevelt, vrhovni poveljnik vse ameriške vojske, ne šile ni na fronti pri ameriškanskih vojakihi v Italiji ali na Francoskem, pa se fantje vseeno dobro "fajtajo." Tudi general Eisenhower, poveljnik ameriških armad na evropskem bojišču, je bil vse do prednednega časa v Angliji. Sedaj pred nekoliko dnevi je premeštil svoj glavni stan iz Anglije na Francosko. V nekem časopisu smo brali celo, da je Eisenhower pred nekaterimi tedni na desetdnevni obiski v Združenih državah.

Ako Jakata skrbi greh, nato to skrbi v prvi vrsti posveti svojim lastnim grehom, svezim jim zastaranim, tudi tistim, ki se gajo v mrzle čase zamrznjenih bank. Morebiti ga bo to nekoliko ohladilo v teh vročih pasjih dneh.

— "Partizani"

"Ambrož je dobeseden — tal je v časopisu, da cilj onih ki delijo svoj avto z drugimi potniki je, tri in pol osebe v avto!"

"AMBROSE IS LITERAL-MINDED—HE READ IN THE PAPERS THAT THE CAR SHARING GOAL IS 3 1/2 PEOPLE PER CAR!"

Marta Ostenso

STRASTNI BEG

(Nadaljevanje)

"To je tisto zlo, Sven. Strasen hrup bi napravil, če bi vprav sedaj pobegnili. Po žetvi bi nemara to prenesel. Toda Judita hrepeni po vas kakor vi po njej."

Gospa Sandbova je prišla iz hiše in je pričela poditi muhe izpred vrat, ki jih je bila odprla. Sven je odšel s konji na pašo.

"No, kako je kaj z Garovimi in s senom?" je vprašala.

"Izborbo ko le kaj," se je zasmejala Linda. Sandbovi ni bila nič omenila zadeve med Kalebom in Judito.

Linda je povedala Sandbovi, da se nameravata z Markom poročiti koncem šolskega leta. Sandbova je vzela to izjavo brez posebnega presenečenja na znanje. Že dolgo je pričakovala tega. "Dvakrat premisli, enkrat skoči," je posvarila Lindo in ji poklicala v spomin nesrečni zakon svoje hčerke Dore. Toda Lindina zaupnost je bila nič čemurni Sandbovi pogodu in pričela je ravnati z njo skrbno ko mati.

Mark je prišel kmalu nato in Sandbova se ni dala odvrniti, da jima ne bo pripravila kave. Ko so sedeli za mizo, so se nalašile izmuznili ven in ju pustila sama.

Kava je bila prav dobra in je zbudila v Lindi veselo živahnost. Prereševala sta Garove zadeve in Mark je bil mnenja, da ne bi nič koristilo, če bi se tuji ljudje vmešavali v njihove razmere.

"Dekle mora uiti, čim bo na jasnem glede tega. Toda stari lisjak bi ujel sam veter, če bi zasulil kaj takega," je dejal Mark.

"Da, vem to," je pritrdila Linda. "Toda četudi ne prideta dlje ko do postaje, bi moglo imeti to zanj ugodne posledice. Ne zdi se mi verjetno, da bi si upal Gare klicati oblast, da bi ju prijel. Njegova žena bi se nevedno zavzela za Judito in povedala gosposki, kako slabo je ravnal z njo. Vendarle —" Linda se je pri tej priči spomnila govorice, kako Kaleb Gare s pretnjami strahuje svojo ženo.

"Škoda za dekleta. Če pojde kdaj v mesto, bom storil nedvomno vse, kar mi mo v moči stori zanj," je rekel Mark.

"Toda če bi šel pregovarjat starca v njegovi hiši, sem prepričan, da bi me vrgel skozi vrata. Včeraj je barantal tukaj pri nas za seno, ki ga ima Anton naprodaj in bi rad dobil zanj denar, še preden bi bilo poškoeno. Rekel sem Antonu, naj ne popusti pri ceni, pa se je starina malone zakadil vame. Prepričan sem, da bi se mrliča okradel. Anton ga vsekakor ponovno pričakuje, ker bi se rad iznebil sena, da izvrši tiste pravice, kakor jih imenuje, preden pride vladni nadzornik semkaj."

SEZNAM

S KOM MORETE POMAGATI K ZMAGI

MASCOBE IN MASTNI ODPADKI
Prodajte vašemu mesarju

KOVINSKI ODPADKI
Povprašajte v vaši mestni dvorani

SHRANITE STARE CASOPISE
Pokličite PR. 6190 za odpremo

KOSITRNE SKATLJICE

- Operite jih
- Strite jih
- Shranite jih
- Oddajte jih

na pristojna mesta za pobiranje

Pobiranje v Clevelandu:
na vzhodni strani:
prvo nedeljo v mesecu;
na zapadni strani:
tretjo nedeljo v mesecu

nitev ni nevarna in bo Martin čez dva tedna ali tri zopet sposoben za delo. Kaleb je plačal zdravniku račun in ker je bil po njegovem mnenju nekoliko prevelik, ni izpregovoril z Martinom vso pot do doma.

Tisti večer je velel Juditi, naj se pripravi, da pojde drugi dan namesto Martina na stogo. Grizla ga je misel, da je nesrečno naključje vplivalo na njegovo odločitev, četudi je bil že v naprej sklenil, da ukrene tako.

Linda ni imela prilike, da bi govorila z Judito, preden nista odšli v gornjico. Ker Ele še ni bilo po stopnicah, je smuknila Linda k Juditi v dekliško, z zaveso spalnico in je nekoliko pokramljala z njo.

"Glejte, da ne napravite nič nepremišljenega, Judita. Pomislite, da vas je že zalotil in vas bo še zasledoval," jo je posvarila. "Da sem jaz na vašem mestu, bi počakala toliko časa, da bi pozabil, in bi mu potem naravnost povedala, da se želim poročiti s Svenom."

Judita se je ozrla v stran. Oči so ji izražale neko trmoglavost kakor Kalebove, kadar se je hotel izogniti nevšečnemu odgovoru. Lica so ji bila razgreta in živo zardela.

"Ne morem čakati dlje kakor do konca košnje," se je odrezala. Potem se je pričela slačiti in se je napol obrnila od Linde.

Linda je poskušala odgonetiti njeno vedenje. "Zakaj ne, Judita?"

"Imam svoje vzroke."

Srajca ji je zdrknila niz prsi in hlastila je po njej, da bi se pokrila. Izraz kljubovalnosti ji je stopil v oči, ko se je spogledala z Lindo. Upihnila je svetilko in zlezla pod odejo. Linda je ostala sama v somraku, ki se je svetlil s te strani zaves.

SEDEMNAJSTO POGlavJE

I

Martinova nezgoda se je zdelala Amaliji neposredna pospešitev usodnih dogodkov, ki so morali priti. Judita bi bila morda ušla tudi pozneje z doma, toda po tej osvoboditvi, ko jo je še živo skelela v srcu prestala sra-

ma, je morala nehoti misliti na takojšen beg. V noči pred dnevom, ko bi bila morala Juditi oditi na polje, se je ukvarjala Amalija s tem vprašanjem in je sklenila hčerki pojasniti, kako nespametno bi bilo njeno nadaljnje kljubovanje.

Napočilo je težko, megleno jutro, toda pihal je še dovolj močan veter, da bi bil mogel preprečiti dež. Judita je prišla pred drugimi z gornjice in se umila pri lijaku, nakar je pričela pogrinjati mizo za zajtrk. Kaleb je bil že zunaj, a Amalija je imela polne roke dela v kuhinji.

Preden je Kaleb odšel iz hiše, je dejal Amaliji: "Povej ji, da pojde v mesto, če bo še poskušala uganjati take neumnosti."

Amalija je razumela to. Judito so morali pač na vsak način pridržati na farmi.

"Zdaj veš, Judita, da bo še slabše zate, če se mu boš postavljala po robu. Sekirica tiči še v steni na skednju," je rekla Amalija, ko sta bili sami v kuhinji. "Pošlje te v mesto, in ti si v taki dobi, ko bi te mogli za več let zapreti za tvoje dejanje. Ne počenjaj neumnosti, hčerka. Sicer bo še slabše zate. Ujame te, kamorkoli bi jo popihala."

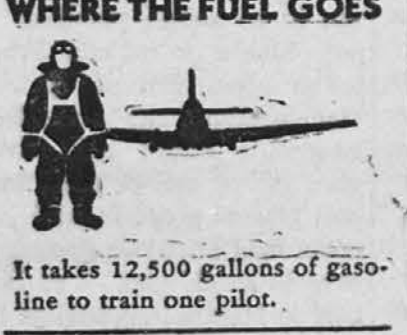
Judita ni odgovorila, toda obraz ji je odreenel. Dobro je vedela, kaj ji je bilo storiti. Odnosla je lonček s kavo v sobo in ga postavila na mizo. Potem je poklicala druge iz gornjice.

Po zajtrku je postala Linda ob ograji ovčjega pašnika in je gledala za Garovimi, odhajajočimi na senošet: za Judito, Elo, Karljem in Kalebom. Kaleb se je vozil, a drugi so peš gonili konje pred seboj. Linda se je nehoti spomnila jetnikov, ki jih gonijo oboroženi stražniki v kamnolome.

KID VICTORY

WHERE THE FUEL GOES

It takes 12,500 gallons of gasoline to train one pilot.

UNITED NATIONS FACTS

SHAKEDOWN CRUISE!
19 DAYS AFTER PUTTING TO SEA ON HER MAIDEN VOYAGE AS AN ESCORT VESSEL, H.M.C.S. MALAGAS, FIRST CANADIAN-BUILT TROUBLE SHIP, A NAZI SUBMARINE, SIGHTED 19 OF ITS CREW AT PRISONER!

ACE OF ACES!
LIEUT. COL. A. DORRINGTON OF THE U.S.-S.T. AIR FORCE IS CREDITED WITH DOWNING 57 GERMAN PLANES. HE HAS BEEN TWICE NAMED HERO OF THE SOVIET UNION.

H.M.S. MALAGAS!
IS A MODERN AIR-BASE NEAR CAPEOWN, BUILT BY SOUTH AFRICANS, IT IS OF STRATEGIC VALUE TO THE BRITISH FLEET GUARDING THE SOUTH ATLANTIC CONVOY ROUTES.

ZAVESE

Tu si lahko izberete kakoršne koli vrste zaves, katerih imamo v zalogi nad 800 različnih vzorcev.

ZA POPRAVILA NE RAČUNAMO

Odprto ob večerih do 9. ure

Parkwood Home Furnishings

7110 St. Clair Ave. ENdicott 0511

Vprašajte za Jennie Hrovat

Lastujte delež v Ameriki

Ce bo vaša zastava padla, boste vi zgubili svobodo. Vi lahko ohranite to svobodo s tem, da DANES kupite "War Savings" znamke. Posodite stricu Samu desetico in pomagajte, da bo zastava svobode še naprej vihrala. Lastujte delež v Ameriki!

"WAR SAVINGS" znamke dobite na bankih ali poštnem uradu.

SAVE!
YOUR OLD PAPERS
CALL THE
SALVATION ARMY
HENDERSON 5257

★ Kupujte vojne bonde! ★

Domači mali oglasnik

AVTOMOBILSKA POSTREŽBA

RE-NU AUTO BODY CO. ELYRIA AUTO REPAIR AND WELDING

982 East 152nd St.
Popravimo vaš avto in popravljamo, da bo kot nov.
Popravljamo body in fenderje. — Welding!
J. POZNIK — M. ZELODEC
GLENNVILLE 3830

Joe Mrhar, lastnik
Towing, Parts, Batteries, Painting
Body Fenders
6815—31 SUPERIOR AVE.
ENdicott 9361
Moderna slovenska popravilnica
PRODAJAMO TUDI NOVE WILLEYS
AUTOMOBILE IN TRUKE

Superior Body & Paint Co.
Popravimo ogrode in fenderje.
Prvovrstno delo.
Frank Cvelbar
6605 St. Clair Ave. EN. 1633

E. 61st St. Garage
Frank Rich, lastnik.
Se priporočamo za popravilo in barvanje vašega avtomobila. Delo točno in dobro.

CVETLIČARNE

Slovenska cvetličarna
Jelercic Florists
15302 Waterloo Rd.
IVanhoe 0195

Charles & Olga Slapnik
CVETLIČARNA
Vsakovrstne cvetlice, sveče in v lončkih, ter venci in šopki za vse namene.
6026 ST. CLAIR AVE.
EX. 2134

GASOLIN

STOPAR'S HI-SPEED SERVICE
905 East 185th St.
Official OPA Tire Inspection
Mi imamo avto-rack; najnovejšo napravo za mazanje avtomobilov. Delo garantirano. Se priporočamo.

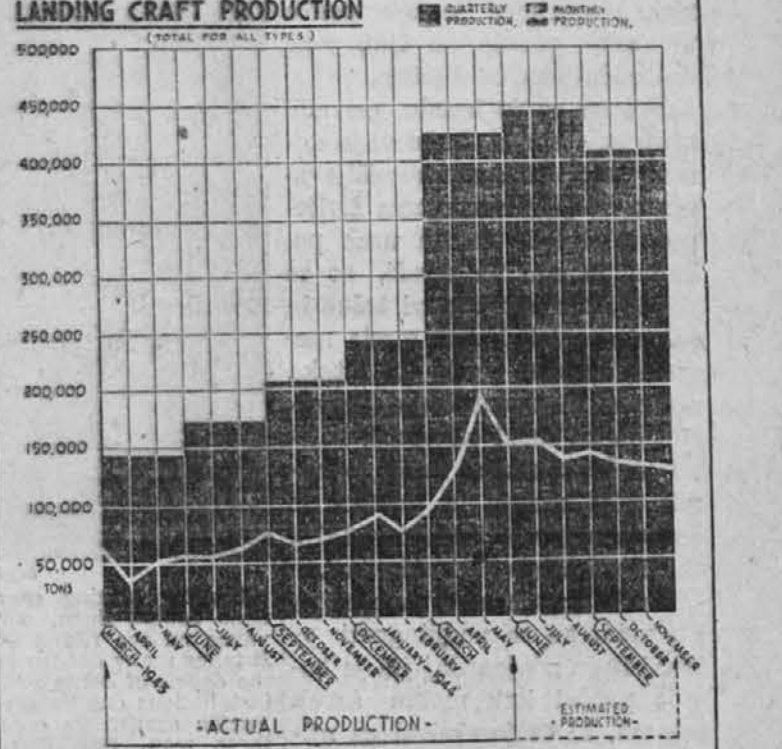
RAZNO

Joseph Mohar & Co.
6721 ST. CLAIR AVE.
HE. 5188
Plumbing, Heating & Electric Sewer Cleaning
Vrščimo vsakovrstna plumberska dela
Dom: 8912 Parmalee Ave., MU. 3770

Back the Attack!
BUY MORE THAN BEFORE

POZOR, HSI NI GOSPODARJI!
Kadar potrebujete popravila pri vaših poslopih, pri strehi, zlebovih ali furnezih, zglasite se pri
LEO LADIHA
1236 E. 53th St. HENDERSON 7740

LANDING CRAFT PRODUCTION

NAVY INCENTIVE DIVISION

OWI - M-87

ČRNA ŽENA

Zgodovinska povest
Priredil Javoran

(Nadaljevanje)

Dolgo se je mudil možek pri Andreju Krajskem. Med njima se je razvil živahen pogovor. Možek mu je povedal, kakaj je pravzaprav prišel, mu razložil neznosni položaj kmetov - tripinov pod Hartmanovim bičem, povedal, da med kmeti vre in se snuje punt in ga prosil, naj pride on, naj prežene kruteža in naj sam vzame v posest graščino, katero mu je Hartman po krivici vzel. Andreju so se kmetje smilili, z druge strani ga je pa gnala tudi želja po masčevanju: zato je z veseljem ugodil prošnji. Natanko sta določila načrt in približno že tudi rok za izvršitev. Veselje se sijalo z obraza možku, ko je zrl v oči dobremu gospodu, svojemu bodočemu gospodarju. Mimogrede mu je še priporočil Bregarja, češ, da bo najbrž vstopil v njegovo četo, in se nato poslovil.

Drugo jutro je šel Bregar v Bjelino, da bi — če mogoče — našel štefufčka. Povpraševal je semintja in slednjič je izvedel, da se je možek pogovarjal zaupljivo z nekaterimi Kranjci in štajerci in da je bil potem dalj časa pri Andreju Krajskem; zjutraj pa da je navsezgodaj odšel proti Kranjskemu.

Sedaj je bilo pa Bregarju precej jasno, kakšne posle je imel opraviti možek na meji. Saj so vendar že pred letom, ko je bil Bregar še doma, vzpodbujali k uporji zoper graščaka. Sedaj je torej začela postajati stvar resna.

Že prav do Bjeline je prišla vest, da se v bodočnosti spoprimeta kmet in gospoda; in ko je sedaj videl, da je prav radi tega prišel možek tako daleč, je umeval, da hočejo blejski kmetje zbrati veliko moč in so zato prosili izurjene bojovnike pomoči.

VII.

Odkar je možek obiskal Bregarja, je ta pohajal s težko glavjo okoli hiše in ni nikakor mogel priti do odločnega sklepa. Če bi bila v tem času prišla Nigana, bi ga bila še lahko odvrnila od nameravanega naklepa; zakaj vkljub vsemu drugemu je njegovo srce še vedno bilo za vihravo, nepokojno ciganko. Minila sta dva tedna. — Ker pa žene še v tretjem tednu ni bilo od nikoder, se je mož razjezil. Vzel je slovo od jokajočih Dombuš in ji marsikaj naročil za ženo, kadar se vrne; nato je odšel proti Bjelini, se trenutno ustavil pri nekaterih hišah in še isto popoldne je bil že zaprežen vojak pri obmejnih četah. — Na njegovo lastno prošnjo so ga uvrstili v četo v Kostajnici. Kostajnica je bilo pravo umazano gnezdo ob Uni, več dni oddaljeno od Bjeline.

France se je kmalu privadil svoji novi službi. Podnevi je komaj našel časa za premišljevanje o svojem nesrečnem življenju. V dolgih nočnih urah pa, kadar je stal na straži, so se podile po njegovi glavi težke in žalostne misli kakor mrzla megla in večkrat ga je obsila taka otožnost in domotožje, da je mislil, da bo umrl od samih bolesti in hrepenenja. Tako so minili trije meseci in pratika je že kazala konec februarja 1478. O Nigani Bregar ni nič slišal.

Mrzla noč je legla na zemljo. Po nebu so se podili gosti oblaki in le zdajpazdaj jih je boječe prodrl kak moten žarek meseca, ki se je skrival za njimi. Skrivnostno mirno je šumljalo Una in hitela svojo pot.

France je stal na straži pred mestom. Globoko zamišljen je stopal umerjenih korakov semintja, oči uprte v tla. — Kar nenkrat je zaslišal ne posebno od daleč precej močno, pa žalostno godbo. Krčevito se je stresel po vsem životu in se sesedel. Spoznal je, da je bila ciganska godba.

Ni se ganil z mesta. Gosli so se zopet oglasile in zdaj je zaslišal cel zbor, ki je zapel znano cigansko pesem:

"Po svetu jaz okrog blodim ubog ciganski otrok" itd.

Glasovi so prihajali vedno bližje in bližje, zdaj so obmolknili — mož je pa ves trepetal od samega razburjenja. In zopet se je v noč oglasila pesem, a zdaj so prihajali glasovi ravno od nasprotne strani. Godci so torej že odšli mimo in se bližali mestu. V naslednjem trenutku je začel France klic sosednje straže: "Stoj! kdo tu!"

V odgovor mu je sledil jasek krik ženskega glasu. Le še nekaj mrmrajočih glasov je prišlo Francetu na uho in zopet je zavladala nočna tišina. Čez nekaj minut je prišla iz mesta patrola in zopet je bilo čuti nekaj glasovnih besed. Francetu ni bilo treba dolgo čakati, obhodna straža — poveljnik z osmimi možmi — se je že bližala njemu. Na poveljnikovo vprašanje je France povedal, kar je slišal. Videl ni nič. — Potem je izvedel, da so našli moža, ki je imel sosednjo stražo, omamljenega ležati na tleh. Ko so ga prebudili, je izpovedal, da se mu je nenadoma približalo več črnih postav in ko je zaklical, se mu je vrgla neka žena okoli vratu. Ko se jo je hotel rešiti, mu je z druge strani priletel udarec na glavo in kaj se je potem zgodilo, ni vedel več.

Francetu je bila stvar takoj jasna. Torej je zopet prišla, njegova nesrečna žena. In kakor jo je dobro poznal, je moral pričakovati, da ne bo prej mirovala, da ga bo zopet priklenila k sebi in da bo povzročila kako nesrečo.

Poln skrbi je France pričakoval jutra. Drugi dan so natanko preiskali vso okolico, a ciganov niso našli nikjer.

Povpraševali so več milij na okoli, pa nihče jih ni videl ali slišal. In vendar so straže razložno čule cigansko godbo in petje. Ves dogodek je bil zapletena uganika, katere niso mogli rešiti. Zopet je minil teden, ne da bi

se prigodilo kaj podobnega. V prvih nočeh so podvojili stražo; a ker so videli, da ni več potrebna večja straža, so jo kmalu zopet zmanjšali.

Po onem čudnem dogodilju je že legla na zemljo deseta noč. Kakor takrat je stal France zopet nocoj na istem mestu na straži, na najskrajnejši postojanki zunaj mesta. — Ura je bila polnoč. Vsa narava je počivala in snivala sladke sanje in nad zemljo je vladala skrivnostna tišina, le France je korakal zamišljeno semintja.

Cuj! tam spodaj v bičevju se je nekaj zganilo in zašumelo. Bila je svetla noč in zadnji krajec meseca je pošiljal na zemljo še toliko močno svetlobo, da se je precej natanko lahko razločilo daleč na okrog.

France se je hitro ozrl tjakaj in opazil, kako se je preival neki temen zvitek oprezno skoz bičevje. Bliskoma je potegnil meč in zakričal: "Stoj! kdo tu?"

Postava v bičevju se je potajila in se začela pomikati nazaj. Kmalu je izginila France-tovim očem. Pol ure je zopet vladala tišina, kar je zaslišal od nasprotne strani neki zvenec glas. Bili so mehki, nežni in vabeči glasovi gosli. In zdaj je zadonel med svirajoče gosline glasove še ženski glas — za Bog! bila je Nigana! spoznal je njen mehki in pretresujoče nežni glas. — Pela je:

"Odkar mi mati v grobu spi, srce mi vedno bolj medli..." itd.

France je že nameraval dati znamenje sosednjim stražam, a upadel mu je pogum, v prsih ni več čutil tolike moči; deloma se je namreč sramoval, da bi zaradi slabotne ženske sklical skupaj vse straže, deloma ga je skrbelo, da bi s takim činom utegnil Nigano spraviti v nesrečo. In z milosrčjem se je zopet vzbudila v njegovem srcu

Opomini glede racijoniranja

SLADKOR

Znamke št. 30, 31 in 32 so sedaj veljavne vsaka za pet funtov sladkorja, do preklica.

Znamka št. 40 je veljavna za pet funtov sladkorja za vkuhanje konzerv, in sicer do 28. februarja 1945.

MESO, MASCOBE

Rdeče znamke A 8 do Z 8 so veljavne do preklica.

PROCESIRANO SADJE IN ZELENJAVA

Modre znamke A 8 do Z 8 in A 5 so veljavne do preklica.

GASOLIN

V 17 državah na vzhodu, je kupon A-12 veljaven do 8. avgusta. V drugih državah je v veljavi kupon A-12, in sicer do 21. septembra.

ČEVLI

Znamki št. 1 in 2 z aeroplanom v knjižici št. 3 ste veljavni do preklica.

WAR BONDS in Action

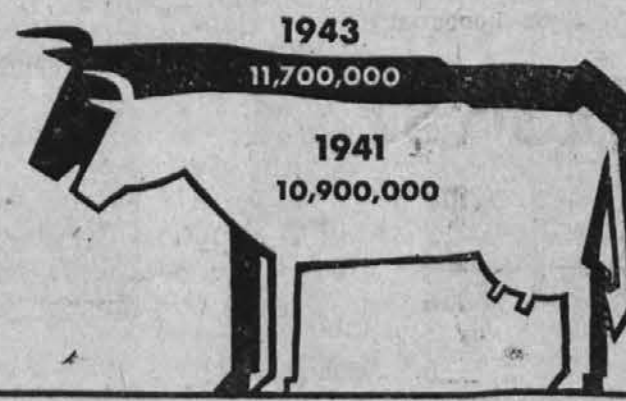

Leaving blazing enemy installations behind them, our troops advance on the island of Kwajalein. It takes many dollars to clear away the debris of battle so that our own installations can be set up in these Pacific areas. In order to supply these men, Buy War Bonds and Hold 'em! U. S. Treasury Department

Ali iščete
UDOBNOST EKONOMIČNEGA GRETJA?
MONCIEF FORNEZI
so VRŠILI to DELO 50 LET
Obiščite vašega MONCIEF prodajalca
The Henry Furnace Co. Medina, Ohio

MORE CATTLE MEANS MORE FAT

"What we want are fats and oils," pleads War Food Administration. Farmer does his bit by increasing cattle raising from 10,900,000 heads in 1941, to 11,700,000 in 1943. Housewives take their place alongside the farmer by saving every drop of used cooking fat. Fat that is desperately needed in the making of munitions, medicines, synthetic rubber, lubricants, soap and paint can be either cattle tallow or used household fat.

ljubezen da žene in hrepenenje po sreči...

(Dalje prihodnjic)

Za delavce

Išče se

ŽENSKÉ

za lahko delo na letalskih

komadih

ASSEMBLERS

RIVETERS

VAJENKE

Dobra plača od ure in dobre delovne razmere. 5 dni v tednu. Zahteva se "Statement of Availability."

Zglasite se med 10. zj. in 3. pop. od ponedeljka do petka.

E. F. Hauserman Co.
3212 W. 25 St.

Mali oglasi

Dajte vaš fornez sčistiti sedaj! Boljša postrežba in boljše delo. Fornez in dimnik sčiščen po "vacuumu"

\$4 do \$6

National Heating Co.

Postrežba širom mesta

FAirmount 6516

HOEDL'S MUSIC HOUSE

7412 St. Clair Ave.

Hišni predmeti in godbeni instrumenti

Mi plačamo najvišjo ceno za vašo staro harmoniko ali drugi godbeni instrument.

HEnderson 0139

Chet's Market

12821 1/2 St. Clair Ave.

ima polno zalogo vsakovrstnega svežega sadja in zelenjave. Grocerijske potrebščine in meso za sandviče.

Ali iščete
UDOBNOST EKONOMIČNEGA GRETJA?
MONCIEF FORNEZI
so VRŠILI to DELO 50 LET
Obiščite vašega MONCIEF prodajalca
The Henry Furnace Co. Medina, Ohio

Za delavce

DVOJICA SREDNJIH LET

za oskrbovanje farme ali samski mož za hlapca. Izoboren dom, mora znati nekoliko angleščine.

Pokličite YELLOWSTONE 3652

MOŠKE IN ŽENSKÉ

se potrebuje za

splošna tovarniška dela

6 dni v tednu

48 ur dela na teden

Plača za ZACETEK

Moški 77 1/2c na uro

Ženske 62 1/2c na uro

Morate imeti izkazilo državljanstva.

Nobene starostne omejitve, če ste fizično sposobni za delo, ki ga imamo za vas.

Zglasite se na
EMPLOYMENT OFFICE
1256 W. 74 St.

National Carbon
Co., Inc.

Mali oglasi

PRIHANILI SI BOSTE DENAR ČE KUPITE ZEMLJIŠČE SEDAJ

Dočim vsled vojnih restrikcij ne morete zgraditi take vrste hiše kot jo predvideva Richmond Hgts. "zoning" ordinanca, vas ničesar ne ovira, da ne bi že sedaj uredili vaše zemljišče, zasadili sadno drevje, itd.

PRIPRAVLJENI BOSTE zgraditi hišo takoj ko bodo po vojni odstranjene restrikcije — vaše zemljišče se bo povečalo v vrednosti za najmanj 50%. Primerno posojilo za zgraditev vam bo omogočilo dom, ko bo zemljišče plačano. Parcele so od 1 do 3 1/2 akra, spredaj 100 čevljev ali več na Highland in Richmond Road.

PRIDITE SE DANES ali katero popoldne ali zvečer v urad na južno-vzhodnem vogalu Richmond in Highland Rds. Cene od \$550 in več vsak akter. Nizki davki, ni razpredeliv davkov. Lahki pogoji. Cestni vodovod, tlakovane ceste in elektrika vzpostavljena in plačana. Imamo še 6 drugih primernih prostorov, kjer si lahko izberete. Obiščite nas, če nameravate kupiti zemljišče, farme ali predmetne hiše.

THE JOS. A. HUBER CO.
Realtor
1306 Center Rd. YE. 2388

A LOW COST Personal CHECKING ACCOUNT

5¢ Per check
5¢ per item deposited
10¢ per quarterly statement

No fixed balance • Deposit by mail
Mail checks to pay bills
Save your time and tires.

Your Name and Address printed on your Cleveland Trust checks. Ask about this service.

50 YEARS OF BANKING USEFULNESS

1001 E. 74 St. ENd. 4371

Za delavce Za delavce

THE TELEPHONE CO. POTREBUJE ŽENSKÉ ZA OSKRBNICE

za poslopja v downtownu
Polni čas šest večerov v tednu
od 5.10 pop. do 1.40 zj.

Najboljša plača od ure v mestu — Stalno delo
Zahteva se izkaz državljanstva — Zglasite se
Employment Office, 700 Prospect Ave., soba 901
od 8. zj. do 5. pop. dnevno razven ob nedeljah

The Ohio Bell Telephone Co.

Pospešite dan zmage!

Izvrstna prilika za delo pri 100% izdelovanju kritičnih vojnih predmetov.

Potrebuje se moške

Set up delavce, tool-bit brusarje, metal stamping

inšpektorje, punch press operatorje, pomočnike.

Line inspektorji

Shear operatorji in pomočniki

Geometric Stamping Co.

VOJNA TOVARNA

1111 E. 200 ST.

IV. 3800

Mali oglasi

V Collinwoodu

Hiša za 3 družine, 3 garaže, lota 80x130 čevljev. Dohodek \$85 mesečno. Cena samo \$5800. Hiša za 2 družini, po 5 in 5 sob, garaža za 2 avta; vse zelo snažno. Nahaja se blizu Euclid Beach parka. Cena \$8500. Blizu E. 185 ceste. Moderna hiša s 6 sobami, za eno družino. Garaža. Cena \$7500.

JOHN KNIFIC

740 E. 185 St.
nasproti Muskoka Ave.
IV. 7540 ali KE. 0288

NAZNANILO

Članicam društva Jutranga Zvezda št. 137 A. B. Z. naznanjam, da grem dne 14. avgusta na konvencijo v Rock Springs, Wyo., ter bom izven mesta mogoče dva tedna. Prosim članice, naj se v vseh društvenih zadevah zgledajo osebno ali telefonično na mojemu domu, od 6. do 8. ure zvečer, ali pa pri predsednici Mrs. Genovefi Zupan, 14025 Hale Ave.

Pozdrav!

Dorothy Strniša, taj.
6505 Bonna Ave.
EN. 6254

Naprodaj

je hiša za 1 družino; 7 sob in sun room; v bližini cerkve sv. Kristine, E. 222 St. Cena \$5,500. Za podrobnosti pokličite IV. 6585.

V najem

se odda opremljeno sobo za enega ali dva fanta. Na razpolago je tudi kuhinja. Vpraša se na 1420 E. 80 St., zgoraj.

Oglašajte v - - - Enakopravnosti

Vas muči naduha?

Pri nas si lahko nabavite najboljšo olajšavo za to mučno bolezen. Zdravilo je jamčeno ali pa dobite denar nazaj.

Mandel Drug

Lodi Mandel

PH. G., PH. C.

SLOVENSKI LEKARNAR

15702 Waterloo Rd.

Cleveland, Ohio

Lekarna odprta: Vsak dan od 9:30 dopoldne do 10. zvečer.

Zaprta ves dan ob sredah.

Mali oglasi

Zavarovalnina

proti ognju, tatvini, avtomobilskim nesrečam itd.

preskrbi
JANKO N. ROGELJ
6208 SCHADE AVE.
POKLIČITE:
ENDicott 0718

Naprodaj

je 5 akrov zemljišča; noben poslopj; dobra cesta, elektrika, luči, voda in vodovodni kanali. Cena samo \$750. Za pojasnje pokličite Willoughby 824 J.

SOUND SYSTEM
INDOOR OR OUTDOOR
Posebni pogost za društva
B. J. Radio Service
1363 E. 45 St. — HEnd. 3028

Trgovsko poslopje

nahajajoče se na E. 79 St. in St. Clair in Superior Ave. proda po zmerni ceni. Trgovski prostor sedaj v najemu ter primeren za vsakovrstno trgovino; 5 stanovanj, s 4 in 8 sobami. Prostor je dobro oskrbovan, se lastnik v najem že dolgo sto let nahaja. Pokličite 9459.

CAIN PARK GLEDALIŠČE

Lee in Taylor busi
16. do 19. avg.
"Green Grow the Lilacs"
Zastor ob 8:30
Vst. 60c; rez. sedeži 90c

HIŠA

s 6 sobami za eno družino, fireplace, omare za knjige, 2 garaži; na 20251 So. Lakeshore Blvd. v Euclidu. Gotovine je traja \$2,500. To hišo si lahko ogledate znotraj vsaki dan po 4. popoldne ali ves dan v nedeljo. Za več pojasnjl pokličite

L. PETRICH

IVanhoe 1874
19001 KILDEER AVE.

Avtna zavarovalnina
za 5 ali 10 tisoč dolarjev "Liability"
za samo \$20.

Nova državna postava zahteva, da ima vsak voznik avtomobila zavarovalnino na avtu. Za nadaljnja pojasnja se obrnite na
MIHALJEVIČ BROS. CO.
6424 St. Clair Ave.

Kupujte vojne bonde